

„PROGRAM WSPÓŁPRACY MIĘDZYNARODOWEJ

GMINY MIEJSKIEJ KRAKÓW”

Niniejszy program, będący realizacją przyjętej przez Radę Miasta Krakowa w dniu 13 kwietnia 2005 roku Strategii Rozwoju Krakowa, zawiera cele i priorytety ogólne współpracy międzynarodowej, jak i określone na lata 2006-2008 szczegółowe cele i zadania tej współpracy.

I. Diagnoza stanu aktualnego

1. Funkcje Krakowa i charakterystyka jego podmiotów realizujących współpracę międzynarodową.

Współpraca to zharmonizowane współdziałanie jednostek lub grup ludzi, wykonujących części określonego zadania w sposób zapewniający im osiągnięcie wspólnego celu, z którym wszyscy się identyfikują. W przypadku współpracy międzynarodowej współdziałanie to odnosi się do jednostek i grup ludzi reprezentujących różne kraje. Stronami stosunków międzynarodowych są ich uczestnicy, nazywani też podmiotami. W teorii stosunków międzynarodowych przyjmuje się, że są oni głównymi stronami zdarzeń na arenie międzynarodowej, posiadającymi zdolność do kreowania, utrwalania lub zmiany określonych stanów środowiska międzynarodowego.

Podmiotami współpracy międzynarodowej są miasta, regiony, państwa, ale także instytucje miejskie, szkoły, organizacje społeczne, przedsiębiorstwa czy przedstawicielstwa dyplomatyczne. Kraków należy do kategorii wielkich miast, a oprócz tego tworzy obszar metropolitalny, czyli gęsto zaludniony obszar, składający się z wielu miast i gmin wiejskich, położonych blisko znaczącego centrum miejskiego (metropolii) i połączonych więzami funkcjonalnymi i ekonomicznymi.

Charakter i zakres współpracy międzynarodowej Krakowa oraz kierunki jej rozwoju wynikają z funkcji pełnionych przez miasto, jego charakteru, znaczenia w skali ogólnopolskiej i międzynarodowej. Z kolei specyfika i zakres współpracy międzynarodowej władz samorządowych, uwzględniającej wspomniane czynniki, uzależnione są od zakresu kompetencji organów samorządowych na szczeblu gminy i powiatu. Współpraca międzynarodowa władz samorządowych Krakowa jest zatem jedynie fragmentem współpracy międzynarodowej Krakowa, rozumianej jako całokształt kontaktów różnorodnych podmiotów funkcjonujących na terenie miasta z ich partnerami zagranicznymi oraz podejmowanych w ramach tych kontaktów działań.

Decydującym czynnikiem dla współpracy międzynarodowej Krakowa i jego władz samorządowych jest jego znacząca, historycznie ugruntowana pozycja w Polsce i na świecie, umożliwiająca mu pełnienie wszechstronnych funkcji metropolitalnych. Wśród tych funkcji bardzo ważne są funkcje polityczne i administracyjne. Kraków jako trzeci co do wielkości ośrodek miejski w Polsce i jedno z większych miast Europy Środkowej jest nie tylko siedzibą gminy miejskiej i powiatu grodzkiego, lecz także stolicą województwa, rozumianego jako siedziba władz państwowych i samorządowych, wielkim centrum regionalnym Polski południowej o statusie „europolii”, czyli jednego z kilkudziesięciu ośrodków miejskich Europy, pełniących strategiczne funkcje w zakresie rozwoju regionalnego. Ważny dla pozycji

miasta jest jego stołeczny charakter w przeszłości i status metropolii kościoła rzymsko-katolickiego. Czynniki te sprawiają, że w Krakowie funkcjonuje wiele placówek zagranicznych i instytucji międzynarodowych, które z definicji są nośnikami współpracy międzynarodowej. Należą do nich przedstawicielstwa dyplomatyczne obcych państw: 8 konsulatów generalnych oraz 8 konsulatów honorowych, instytucje międzynarodowe, m.in. Instytut Francuski, Włoski Instytut Kultury, Goethe Instytut, Instytut Cervantesa, British Council, które są placówkami państw obcych prowadzącymi na terenie naszego kraju promocję i popularyzację kultury i nauki tych państw. Kraków jest także siedzibą międzynarodowych instytucji, takich jak: Stowarzyszenie Willa Decjusza, Międzynarodowe Centrum Kultury, Centrum Kultury Żydowskiej, Pro Helvetia Ośrodek Wymiany Kulturalnej czy Dom Norymberski.

Z uwagi na swoje polityczne i administracyjne funkcje Kraków traktowany jest jako pożądany partner współpracy przez zagraniczne podmioty stosunków międzynarodowych. Znajduje to wyraz w wielu propozycjach współpracy, kierowanych przez miasta z Europy i całego świata do władz państwowych i samorządowych oraz do działających w Krakowie instytucji i placówek. Przejawem współpracy międzynarodowej Krakowa w wymiarze jego funkcji politycznych i administracyjnych jest również wiele oficjalnych i roboczych wizyt przedstawicieli Krakowa w innych krajach i gości zagranicznych w Krakowie oraz organizowanie w Krakowie licznych wielostronnych konferencji i spotkań międzynarodowych. W 2005 r. w Urzędzie Miasta Krakowa gościło około 100 delegacji zagranicznych, z czego 21 z miast partnerskich. Przedstawiciele Krakowa uczestniczyli w 182 zagranicznych delegacjach służbowych .

W istotny sposób wpływa to na kreowanie wizerunku Krakowa jako miasta otwartego na świat i aktywnie uczestniczącego w wymianie doświadczeń i opinii. Szeroko rozumianą współpracę międzynarodową z organizacjami międzynarodowymi i regionami innych państw podejmuje na terenie Krakowa również samorząd województwa, czyli Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego oraz administracja rządowa, czyli Małopolski Urząd Wojewódzki.

Wśród funkcji metropolitalnych Krakowa, wpływających na jego współpracę zagraniczną, istotne znaczenie mają jego rozbudowane funkcje kulturalne, naukowe i edukacyjne. Wynikają one z wielowiekowej historii miasta i jego tradycji. Kraków – jedno z pierwszych miast wpisanych w 1978 roku na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO i jedno z dziewięciu Miast Kultury Europejskiej w roku 2000 – jest skarbnicą dóbr kultury narodowej, siedzibą wielu instytucji kulturalnych o wielkim dorobku i znaczącej pozycji w chwili obecnej, miejscem licznych festiwali i cyklicznych imprez kulturalno-rozrywkowych i powszechnie uznanym, wielkim ośrodkiem edukacyjnym, uniwersyteckim i naukowo-badawczym. Pamiętać trzeba o tym, że Kraków jest także wielkim centrum duchowości chrześcijańskiej, a równocześnie miejscem współistnienia różnych kultur w przeszłości (w tym przede wszystkim kultury polskiej i żydowskiej). Dzięki olbrzymiemu potencjałowi działających w Krakowie środowisk twórczych i renomie miasta w zakresie kultury, nauki i edukacji Kraków jest ogólnopolską i międzynarodową „mekką” środowisk naukowych, artystycznych i studenckich.

Współpraca międzynarodowa to również domena krakowskich uczelni wyższych: 12 publicznych i 8 prywatnych, (kształcących około 160 tysięcy studentów), a także wielu działających tu instytutów naukowo-badawczych. Liczne kontakty międzynarodowe, a nawet ugruntowane relacje z partnerami zagranicznymi mają również krakowskie szkoły średnie. Ów potencjał i siła przyciągania miasta generują ożywioną współpracę Krakowa z partnerami zagranicznymi w dziedzinie kultury, nauki i edukacji. We współpracy tej aktywnie

uczestniczą władze samorządowe Krakowa, pełniąc rolę inicjatora wielu kontaktów i pośrednika w ich realizacji.

Kraków jest znaczącym centrum komunikacyjnym i ważnym punktem na szlakach środkowej Europy. Dlatego komunikacyjna funkcja Krakowa, miasta łatwo dostępnego, połączonego z europejskimi metropoliami wpływa na rozwój współpracy międzynarodowej. Tylko w 2005 roku krakowskie lotnisko w Balicach przyjęło ponad 1,5 mln. pasażerów. Uznając transport lotniczy za bardzo ważny, Kraków realizuje szereg inwestycji w tym zakresie. Tani transport lotniczy wpływa na rozwój funkcji turystycznej Krakowa, wynikającej z unikatowego charakteru miasta, które jest nie tylko wielkim kompleksem obiektów zabytkowych, lecz również ośrodkiem akademickim, skupiającym wiele różnorodnych środowisk twórczych. Rosnący napływ turystów, przybywających do Krakowa głównie w ramach turystyki indywidualnej i grupowej, ale także pielgrzymkowej, kongresowej, kulturalnej, edukacyjnej i biznesowej, jest istotnym czynnikiem ożywienia gospodarczego miasta i nawiązywania nowych kontaktów z instytucjami międzynarodowymi. Dla zwiększenia ruchu turystycznego podejmowanych jest wiele działań w zakresie rozbudowy stosownej publicznej i prywatnej infrastruktury turystycznej oraz promocji miasta za granicą i promocji kierowanej do przybywających gości. W 2005 roku Kraków odnotował 7 milionów odwiedzających i 3 miliony turystów (za turystów uznawani są goście, którzy spędzili w mieście przynajmniej jedną noc). Najwięcej zagranicznych turystów przyjeżdża do Krakowa z Niemiec (20%), Wielkiej Brytanii, Francji i Włoch, a więc krajów, z którymi Kraków prowadzi najaktywniejszą współpracę. Promocja miasta, polegająca na budowaniu i utrwalaniu pozytywnego i wyrazistego wizerunku miasta za granicą, jest jednym z głównych elementów współpracy międzynarodowej władz samorządowych Krakowa. Przedstawiciele Krakowa promowali Miasto w 2005 r. w czasie 30 prezentacji, targów turystycznych i inwestycyjnych na całym świecie.

W epoce powszechnej globalizacji funkcja gospodarcza i finansowa miasta coraz ściślej wiąże się ze współpracą międzynarodową. Kraków jako miasto o wysokim ratingu finansowym, relatywnie niskim poziomie bezrobocia, wielkim zapleczu wysoko wykwalifikowanych kadr w sektorze naukowo-badawczym, edukacyjnym, produkcyjnym i usługowym, tworzy korzystny klimat dla potencjalnych inwestorów zagranicznych i wspiera lokowanie tu centrów biznesowych, finansowych i usługowych, powstających w oparciu o kapitał zagraniczny. W procesy te, które wymagają wielu kontaktów międzynarodowych zaangażowane są w znaczący sposób władze samorządowe miasta, ponieważ z jednej strony jest ono właścicielem lub dysponentem terenów i obiektów nadających się do inwestowania, z drugiej zaś strony jest autorem strategii rozwoju i planów zagospodarowania przestrzennego Miasta. Działania promujące Kraków, które kierowane są do odbiorców zagranicznych, w znacznej części oprócz elementów promocji turystycznej i kulturalnej uwzględniają elementy promocji gospodarczej miasta i regionu. Traktowana jako priorytet konieczność ożywienia międzynarodowej współpracy gospodarczej miasta i przyciągania możliwie wielu inwestycji zagranicznych, tworzących nowe miejsca pracy i zwiększających przychody miasta, staje się coraz częściej tym elementem współpracy z partnerami zagranicznymi, któremu podporządkowane są inne tematy. Kraków cieszy się dużym zainteresowaniem inwestorów, w 2005 r. w Urzędzie Miasta Krakowa prowadzono wstępne rozmowy i negocjacje z wieloma znaczącymi na rynkach światowych przedsiębiorstwami, z których wiele rozpoczęło już lub planuje działalność w Krakowie, jak np.: IBM, AMS, Communication Factory, Fortis Bank, Electrolux czy Ericpol.

Rozwój społeczeństwa obywatelskiego przyczynił się do wzrostu aktywności społecznej. W Krakowie działa obecnie około 300 organizacji pozarządowych, takich jak: stowarzyszenia, fundacje, stowarzyszenia kultury fizycznej, związki sportowe, organizacje kościelne, organizacje bez osobowości prawnej i inne, które prowadzą różnorodną działalność m.in. w

zakresie: ochrony środowiska i przyrody, promocji, profilaktyki i ochrony zdrowia; osób niepełnosprawnych; pomocy społecznej; profilaktyki i rehabilitacji uzależnień, kultury i ochrony dziedzictwa kulturowego, sportu; edukacji, itd. Organizacje te często podejmują współpracę międzynarodową we własnym zakresie.

Nie sposób wymienić wszystkie instytucje podejmujące działania na rzecz współpracy międzynarodowej, ale wspomnieć należy także o Izbie Przemysłowo – Handlowej, Małopolskiej Izbie Rzemiosła i Przedsiębiorczości, Krakowskiej Kongregacji Kupieckiej, Krakowskiej Izbie Turystyki czy Małopolskiej Organizacji Turystycznej.

Nie można pominąć również całego sektora prywatnego działającego na terenie Miasta, w tym organizacji samorządu gospodarczego, przedsiębiorstw i instytucji biznesowych, spółek z udziałem kapitału zagranicznego oraz polskich spółek prowadzących działalność międzynarodową. Wiele z wymienionych powyżej podmiotów współpracy zagranicznej Krakowa realizuje tę współpracę indywidualnie. W wielu innych przypadkach kontakty są prowadzone lub zostały zainicjowane dzięki umowom i porozumieniom zawartym przez Miasto Kraków na dłuższe okresy czasu lub też wynikają z udziału Miasta Krakowa w organizacjach międzynarodowych.

2. Współpraca Krakowa z miastami zagranicznymi w ramach umów

1) Umowa o współpracy na zasadzie miast bliźniaczych oparta jest na stałych elementach, akcentuje podobieństwa kulturowe i historyczne - traktowana jako najwyższa forma partnerstwa. Zawrzeć ją można przeważnie tylko z jednym miastem w danym kraju

Aktualnie obowiązują umowy o współpracy na zasadzie miast bliźniaczych (z jęz. francuskiego: jumelage - zblížniaczenie) z 4 miastami:

a) K i j ó w (Ukraina)

Porozumienie o współpracy zostało podpisane 12 grudnia 1976 r., a umowa o współpracy na zasadzie miast bliźniaczych - 19 lutego 1993 r.

Współpraca między Krakowem i stolicą Ukrainy opiera się na kontaktach środowisk młodzieżowych – centrów młodzieży i organizacji różnych przedsięwzięć promujących każde z miast, realizowanych w ramach targów świątecznych, turystycznych i „Dni Krakowa w Kijowie” i „Prezentacji Kijowa w Krakowie”. Wzajemne prezentacje miast, organizowane regularnie, co 2 - 3 lata są okazją nie tylko do wzajemnego poznawania kultury miasta partnerskiego, ale i do nawiązywania nowych kontaktów między instytucjami i społecznościami lokalnymi. Do 2003 roku Kraków i Kijów uczestniczyły także w realizacji projektu „Most Integracji Kultury Europejskiej”, którego pomysłodawcą i koordynatorem było krakowskie stowarzyszenie „Międzynarodowe Triennale Grafiki”.

Współpraca z miastami Europy Wschodniej ma nieco inny charakter niż kontakt z partnerami zachodnioeuropejskimi. Stroną odnoszącą większe korzyści, poprzez możliwość wykorzystania doświadczeń Krakowa w zakresie funkcjonowania administracji miejskiej - jest strona ukraińska. Obecnie, Kijów jako miasto spoza Unii Europejskiej może być istotnym rynkiem w wymianie gospodarczej.

b) L e u v e n (Belgia)

Umowa o współpracy z 10 września 1991 r.

Współpraca zgodnie z umową dotyczy kultury, edukacji, promocji. Prowadzone są kontakty między uczelniami wyższymi (Uniwersytet Jagielloński i Katolicki Uniwersytet w Leuven). W ramach programu Socrates-Erasmus co roku studenci i wykładowcy krakowskiej uczelni mają prawo wyjazdu do Leuven.

W czasie wizyt delegacji z Leuven radnych (2004) i urzędników (2005) w Krakowie poruszane były propozycje nawiązania nowych kontaktów i programów współpracy w

zakresie kultury, turystyki i promocji. Trwają prace obydwu urzędów miejskich nad opracowaniem konkretnych przedsięwzięć.

c) M e d i o l a n (Włochy)

Umowa o współpracy podpisana w dniu 9 lipca 2001 r., umowa o współpracy na zasadzie miast bliźniaczych między Krakowem i Mediolanem podpisana 10 czerwca 2003 r.

Umowa ze stolicą Lombardii dotyczy współpracy młodzieży, kultury, sportu (turnieje piłkarskie, udział w maratonie) i wymiany doświadczeń pomiędzy samorządami obydwu miast. W ramach tych kontaktów organizowane są w Krakowie wizyty młodzieży i mieszkańców Mediolanu. W czerwcu 2003 roku miała miejsce w Mediolanie turystyczna, naukowa, gospodarcza prezentacja Krakowa zorganizowana pod honorowym patronatem prezydentów Rzeczypospolitej Polskiej i Republiki Włoskiej jako „Tydzień Krakowa w Mediolanie”. Podczas prezentacji, doszło do podpisania umów branżowych: Umowy o współpracy pomiędzy Krakowską Izbą Przemysłowo – Handlową a jej mediolańskim odpowiednikiem, umowy pomiędzy firmami z branży inżynierii drogowej Signalco (Polska) i Tubosider (Włochy). W ramach współpracy samorządów, z inicjatywy Mediolanu prowadzone są rozmowy z udziałem przedstawicieli obydwu miast na temat potrzeby zabezpieczenia funduszy strukturalnych Unii Europejskiej na rzecz rozwoju obszarów miejskich na lata 2007 – 2013. W najbliższym czasie planowane są kolejne wspólne przedsięwzięcia, m.in. prezentacja Mediolanu w Krakowie.

Współpraca Krakowa i Mediolanu znajduje się na etapie początkowym. Mediolan jako jedno z największych miast włoskich, jest dla Krakowa atrakcyjnym partnerem. Szczególnie pożądana jest współpraca w dziedzinie targów – doświadczenia Mediolanu jako znaczącego ośrodka targowego mogą stanowić cenną wskazówkę w realizacji planów dot. utworzenia centrum targowego w Krakowie.

d) N o r y m b e r g a (Niemcy)

Ramowe porozumienie o współpracy z 2 października 1979 r., umowa o współpracy na zasadzie miast bliźniaczych z 9 grudnia 1991 r.

Współpraca z Norymbergą należy do wzorcowych, zarówno pod względem zakresu kontaktów, jak i ich intensywności. Dotyczy niemal wszystkich dziedzin życia – współpracy szkół: pedagogów i młodzieży (współpraca szkół gastronomicznych, seminarium socjologiczne, projekt „Klasówka z przyszłości” emitowany w polskiej i niemieckiej telewizji); kultury, promocji (Centrum Promocji i Informacji o Krakowie w Domu Krakowskim w Norymberdze, udział Krakowa w tradycyjnych Targach Bożonarodzeniowych Norymbergii i Norymbergii w Targach Bożonarodzeniowych i Wielkanocnych w Krakowie), sportu, gospodarki komunalnej, służby zdrowia, funkcjonowania samorządu miejskiego, osób niepełnosprawnych, funduszy Unii Europejskiej, kontaktów mieszkańców, ogrodów zoologicznych, straży pożarnych. Dzięki współpracy różne środowiska obu miast nawiązały bezpośrednie kontakty, prowadzone często bez pośrednictwa urzędów. Dowodem intensywności wzajemnych kontaktów były obchody jubileuszu 25-lecia partnerstwa obu miast w roku 2004, organizowane z wielkim rozmachem w obydwu miastach. W czasie krakowskiej prezentacji goszczono 150 mieszkańców Norymbergii, natomiast w programie prezentacji Krakowa w Norymberdze znalazły się imprezy kulturalne oraz towarzyski mecz piłkarski między drużynami Rad i Urzędów obu miast.

Od roku 1996 działają „zamięscowe” placówki obu miast, zajmujące się realizacją w praktyce idei partnerstwa między miastami – Dom Krakowski w Norymberdze i Dom Norymberski w Krakowie.

W Domu Krakowskim, który jest finansowany przez UMK, organizowane są wystawy, koncerty, spotkania literackie, imprezy filmowe i działa również restauracja.

Dom Norymberski organizuje imprezy głównie we współpracy z partnerami krakowskimi i jest inicjatorem wielu imprez cyklicznych (np. Festiwalu Filmów Niemieckich, dawniej Festiwalu Filmów Bawarskich). W roku 2006 przewidziane zostały imprezy z okazji jubileuszu 10-lecia istnienia obu domów.

Miasto Norymberga okazjonalnie udziela pomocy finansowej Krakowowi: od 1988 roku MPK otrzymało 124 wagony tramwajowe od Przedsiębiorstwa Komunikacyjnego VAG, krakowski Szpital im. Narutowicza - aparat diagnostyczny, a Szpital im. Żeromskiego - inkubator. Od wielu lat Towarzystwo Niemiecko – Polskie we Frankonii wspiera Krakowski Ośrodek Rehabilitacji Wieku Rozwojowego: m.in. przyszło z pomocą finansową przy pracach remontowo budowlanych lokalu dla ośrodka, a personel korzystał także wielokrotnie ze szkoleń specjalistycznych w Niemczech. Współpracują ze sobą ogrody zoologiczne obu miast prowadząc wymianę zwierząt. Krakowski ogród wspierany jest również dostawami leków. Ważnym gestem była pomoc Urzędu Miasta Norymbergii oraz wielu instytucji i melomanów norymberskich w odbudowie organów Filharmonii Krakowskiej, które spłonęły w pożarze w 1991 roku.

2) Miasta noszące tytuł Honorowych Miast Bliźniaczych

a) K u r y t y b a (Brazylia)

5 lutego 1993 r. Rada Miasta Krakowa przyznała Kurytybie tytuł Honorowego Miasta Bliźniaczego Krakowa.

Kurytyba jest największym w Brazylii skupiskiem Polonii. Do tej pory kontakty miały charakter okazjonalny. W czasie wizyty w Krakowie (2003) delegacji Kurytyby, omawiano kwestie transportu miejskiego, inwestycji komunikacyjnych i systemu gospodarki odpadami w Krakowie oraz edukacji. Zainicjowane rozmowy oraz woła kontynuacji podjętych kontaktów wyrażona przez oba miasta stanowią podstawę do dalszych działań. Niemniej jednak, z powodu znacznej odległości między miastami, realizacja wspólnych projektów jest bardzo kosztowna.

b) L a S e r e n a (Chile)

Umowa o współpracy między La Sereną a Krakowem z 7 lipca 1995 r., tytuł Honorowego Miasta Bliźniaczego Krakowa przyznany miastu La Serena uchwałą Rady Miasta Krakowa z 30 sierpnia 1995 r.

Współpraca dotyczy głównie edukacji i nauki. Podpisane umowy pomiędzy krakowskimi i chilijskimi uczelniami: Akademią Górniczo-Hutniczą i Universidad de La Serena, Akademią Muzyczną z Universidad de La Serena, Akademią Wychowania Fizycznego i Universidad de Las Ciencias de la Educación, Uniwersytetem Jagiellońskim i Universidad de Chile oraz Universidad Católica de Temuco pomagają realizować wymianę naukowców i studentów. Do ożywienia kontaktów może przyczynić się wizyta Prezydenta Krakowa w La Serenie we wrześniu 2005 r., w czasie której przekazał on dar miasta Krakowa dla La Sereny: popiersie Ignacego Domeyki, wielkiego Polaka zasłużonego dla Chile. W czasie tej wizyty prezydenci obydwu miast podpisali porozumienie w sprawie poparcia dla współpracy kulturalnej pomiędzy Krakowem i La Sereną, co daje perspektywę kolejnych wspólnych przedsięwzięć. Niemniej jednak, wysokie koszty realizacji wspólnych projektów partnerów znacznie od siebie oddalonych mogą negatywnie wpływać na intensywność kontaktów.

3) Umowy o partnerstwie między miastami zakładają współpracę w szerokim zakresie. Należy zaznaczyć, że aktywnym uczestnikiem współpracy międzynarodowej są dzielnice Krakowa. Choć nie posiadają osobowości prawnej i nie mogą samodzielnie realizować współpracy międzynarodowej, ich udział i inicjatywa w podejmowaniu nowych

przedsięwzięć z udziałem społeczności lokalnych jest znacząca. Umowy o partnerskiej współpracy między miastami podpisano z 20 miastami: Bordeaux, Bratysławą, Budapesztem, Cusco, Edynburgiem, Fezem, Florencją, Frankfurt nad Menem, Göteborgiem, Innsbruckiem, Lipskiem, Lwowem, Orleanem, Pecsem, Rochesterem, Sankt Petersburgiem, Sewillą, Solurą, Wilnem oraz Zagrzebiem.

a) B o r d e a u x (Francja)

Umowa o przyjaźni i współpracy zawarta 7 maja 1993 r.

Współpraca realizowana jest w zakresie edukacji, nauki, kultury i służby zdrowia. Od lat siedemdziesiątych współpracują ze sobą Uniwersytet Jagielloński i Uniwersytet w Bordeaux. Realizowane są wymiany pracowników obydwu uczelni, wymiany i staże studentów (w ramach programu Socrates). Institut d'Etudes Politiques (Instytut Studiów Politycznych) w Bordeaux podpisał z Uniwersytetem Jagiellońskim umowę Socrates – Erasmus na lata 2002 – 2006 w dziedzinie nauk politycznych i studiów europejskich. Ustalenia prowadzone pomiędzy przedstawicielami obydwu miast prowadzone w 2005 r. dają perspektywę nowych wspólnych przedsięwzięć m.in. nawiązanie współpracy między krakowską ASP oraz Instytutem Sztuk Pięknych w Bordeaux oraz wymiany młodzieży krakowskiej szkoły muzycznej z Conservatoire de Musique w Bordeaux. Impulsem dla ożywienia, niezbyt aktywnych w ostatnich latach kontaktów stał się udział obydwu miast w przedsięwzięciach Sezonu Polskiego we Francji - projekt „Nova Polska” – w ramach którego, w 2004 r. odbyły się kulturalne, turystyczne i gospodarcze prezentacje Krakowa w Bordeaux i Bordeaux w Krakowie, nawiązujące do 10-lecia partnerstwa obydwu miast.

b) B r a t y s ł a w a (Słowacja)

Umowa o współpracy z 23 października 1974 r, umowa o dalszym rozwoju wzajemnej współpracy pomiędzy zaprzyjaźnionymi miastami z 20 listopada 1984 r., umowa o współpracy z 22 października 2002 r.

Zgodnie z zapisami umowy, współpraca ma dotyczyć kultury, sportu, edukacji, wymiany doświadczeń i wzajemnej promocji. Jednak, pomimo starań Krakowa dotyczących organizacji wspólnych przedsięwzięć o charakterze promocyjnym, strona słowacka wykazuje brak zainteresowania.

c) B u d a p e s z t (Węgry)

Umowa o współpracy partnerskiej z 24 października 2005 r.

Podpisanie umowy partnerskiej pomiędzy Krakowem i Budapesztem było konsekwencją trwającej od ponad 10 lat aktywnej współpracy pomiędzy dzielnicami obydwu miast. Realizowane były wymiany uczniów polskich i węgierskich szkół, wystawy i koncerty artystów a samorządy wymieniały doświadczenia w zakresie funkcjonowania miast i jego służb: straży pożarnej, straży miejskiej, policji.

Kraków i Budapeszt są członkami Organizacji Miast Dziedzictwa Światowego i mogą w ramach tej organizacji realizować nowe projekty. Współpracę ożywiają również nowe inicjatywy węgierskiej Polonii, np. zorganizowana w listopadzie 2005 r. wystawa fotograficzna poświęcona Ojcu Świętemu autorstwa Wiesława Majki.

d) C u s c o (Peru)

Deklaracja braterstwa z 1 lipca 1989 r.

Brak rzeczywistej współpracy. Korespondencja adresowana do urzędu miasta w Cusco pozostaje bez odpowiedzi, nie ma zatem perspektyw ożywienia kontaktów.

e) E d y n b u r g (Wielka Brytania)

Umowa o współpracy z 3 kwietnia 1995 r.

Umowa obejmuje współpracę w zakresie edukacji, kultury, pomocy społecznej, zarządzania miejskiego, turystyki i gospodarki.

Aktywnie realizowana jest współpraca w zakresie pomocy społecznej i kultury. Organizowane były plenery dla niepełnosprawnych artystów z Edynburga i wizyty artystów krakowskich w Edynburgu.

W ramach współpracy obu miast w 1997 roku Fundacja Marie Curie Cancer Care z Edynburga oraz Krakowskie Forum Rozwoju przy pomocy Urzędu Miasta Krakowa, British Petroleum, Hospicjum im. Św. Łazarza realizują projekt „Poła Nadziei”, a w maju 2003 roku dobiegła końca realizacja pierwszego etapu *Polsko--Szkockiego Projektu Firmy Społecznej Hotel*, który przyczynił się do otwarcia w Krakowie pensjonatu „U Pana Cogito”, pomagającego w rehabilitacji społecznej i zawodowej osób po przebytych kryzysach psychicznych. Urząd Miasta Krakowa poprzez MOPS przez 5 lat pomagał realizować projekt.

Kraków, wspólnie z Edynburgiem, w latach dziewięćdziesiątych realizował program ECOS w zakresie rewaloryzacji Kazimierza, a w latach ubiegłych - uczestniczył w programie unijnym „DEMOS”, dotyczącym monitoringu bezpieczeństwa miejskiego. W 1997 r. w Krakowie występowała Edinburgh University String Orchestra, z kolei w 1998 krakowska Sinfonietta Cracovia zaprezentowała się publiczności Edynburga. Trwają uzgodnienia dotyczące kolejnych wspólnych przedsięwzięć kulturalnych np. udziału polskich pisarzy w edynburskich targach książki, prezentacji szkockiej poezji w Krakowskim Salonie Poezji czy wystawy szopek krakowskich w Edynburgu w grudniu 2006 r. W 2005 roku Urząd Miasta Krakowa zorganizował seminarium turystyczne z udziałem szkockich ekspertów (zrzeszonych w Edynburskiej Izbie Gospodarczej). Opracowane przez Wydział Promocji i Turystyki UMK materiały z seminarium będą cenną pomocą dla przedsiębiorców krakowskiej branży turystycznej. Od 2004 r. działa w Urzędzie Miasta Krakowa grupa robocza ds. współpracy z Edynburgiem, której głównym celem jest ożywienie współpracy gospodarczej między miastami. Przy udziale Brytyjsko-Polskiej Izby Handlowej, głównego uczestnika grupy roboczej, w maju 2005 w Londynie została zorganizowana prezentacja gospodarcza Krakowa.

f) F e z (Maroko)

Deklaracja współpracy z 28 czerwca 1985 r. i protokół zawarcia porozumienia o współpracy między miastami z 13 marca 1986 r.

Pomimo szerokich planów organizacji wspólnych przedsięwzięć w zakresie edukacji, gospodarki i ochrony zabytków z udziałem krakowskich izb gospodarczych i wyższych uczelni, współpraca nie jest aktywna. Ożywieniem współpracy pomiędzy miastami oprócz władz Krakowa zainteresowane są ambasady obu państw, co daje nadzieję na uaktywnienie kontaktów w przyszłości.

g) F l o r e n c j a (Włochy)

Bezterminowa umowa o współpracy z 18 kwietnia 1985 r., potwierdzona 9 października 1987 r. oraz wspólna deklaracja obu miast o umacnianiu przyjaźni i współpracy z 15 czerwca 1992 r.

Współpraca dotyczy edukacji (wymiana młodzieżowa, współpraca między uczelniami wyższymi) i kultury (muzealnictwo), ale pomimo wielu podobieństw pomiędzy miastami, kontakty nie są aktywne. Podjęte w 2005 działania doprowadziły do konkretnych planów

organizacji wspólnych przedsięwzięć, takich jak prezentacja promocyjno-turystyczna Krakowa we Florencji, w kwietniu 2006 roku.

h) Frankfurt nad Menem (Niemcy)

Umowa o partnerstwie z dnia 6 grudnia 1991 r., protokół o współpracy na lata 1997 – 2001 z 9 lipca 1997 r., porozumienie o współpracy w zakresie spraw społecznych i pomocy społecznej z dnia 19 kwietnia 2001 roku, porozumienie między Miastem Frankfurt nad Menem i Miastem Krakowem o współpracy w dziedzinie sportu z dnia 31 października 2004 roku.

Frankfurt nad Menem jest jednym z najaktywniejszych miast partnerskich Krakowa. Współpraca dotyczy wielu dziedzin życia: szkół, młodzieży, kultury, sportu, gospodarki, pomocy społecznej, straży pożarnych, funkcjonowania samorządu miejskiego, kontaktów mieszkańców. Bardzo długa jest lista korzyści ze współpracy z tym partnerem: pomoc materialna (m.in. udział sponsorów w organizacji imprez kulturalnych), w tym pomoc udzielana przez Koło Przyjaciół Frankfurt – Kraków, praktyki dla studentów i absolwentów uczelni krakowskich w firmach we Frankfurcie (program KAFKA), współpraca w zakresie pomocy społecznej (wraz z możliwością pobytów stażowych), udział zawodników z Krakowa w maratonie we Frankfurcie, udział zawodników z Frankfurtu w maratonie w Krakowie, promocja miasta (wspólne imprezy). Dni Krakowa we Frankfurcie zostały zorganizowane dwukrotnie – w 2001 i 2004 r., natomiast Tydzień Kultury Frankfurtu nad Menem w Krakowie „Frankfurt nad Wisłą” odbył się w dniach 31 marca - 8 kwietnia 2006 r. Prowadzona była także wymiana doświadczeń między pracownikami samorządów i szkolenia.

i) Göteborg (Szwecja)

Deklaracja o współpracy z 28 listopada 1988 r., umowa o współpracy z 22 marca 1990 r. (automatycznie przedłużana umowa terminowa)

W latach dziewięćdziesiątych współpraca pomiędzy miastami polegała na promocji turystycznej i wymianie doświadczeń z zakresu ochrony środowiska. Obecnie, pomimo wielu inicjatyw ze strony krakowskiej strona szwedzka nie jest zainteresowana nowymi wspólnymi przedsięwzięciami. Kraków regularnie uczestniczy w międzynarodowych targach turystycznych TUR w Göteborgu.

j) Innsbruck (Austria)

Umowa o partnerstwie z dnia 19 sierpnia 1998 r.

Współpraca rozwija się na zadowalającym poziomie zwłaszcza w kilku dziedzinach, w których Innsbruck ma duże doświadczenia tzn. turystyce i organizacji imprez sportowych. Organizowana w 2002 roku prezentacja kulturalna Krakowa w Innsbrucku przyczyniła się do nawiązania kontaktów pomiędzy instytucjami i szkołami obydwu miast. Kraków wynosi z tej współpracy wiele korzyści: pomoc materialna (ratrak, skuter śnieżny, specjalne akcje pomocy dla młodzieży z Krakowa), finansowanie konkretnych przedsięwzięć np. targów, udziału Krakowa w Dniu Europy w 2003 r., udziału młodych kucharzy z Krakowa w konkursie gastronomicznym w 2002 i 2003 roku. Od kilku lat uczniowie szkoły hotelarsko-gastronomicznej z Krakowa odbywają roczną praktykę w renomowanej szkole hotelarsko-gastronomicznej „Villa Blanca” w Innsbrucku. Współpracują ze sobą szkoły obydwu miast. W grudniu 2003 r. Miasto Innsbruck i Miejska Straż Pożarna w Innsbrucku przekazały Miejskiej Państwowej Straży Pożarnej w Krakowie 4 samochody pożarnicze i ratownictwa specjalnego

Zgodnie z zapowiedzią Wiceburmistrza Eugena Sprengera, od 2005 roku w Innsbrucku zatrudniane są krakowskie pielęgniarki.

k) Lipsk (Niemcy)

Umowa o współpracy między Prezydium Rady Narodowej Miasta Krakowa a Radą Miejską Miasta Lipska z 8 września 1973 r., umowa o współpracy między miastem Krakowem a Radą Okręgową w Lipsku z 21 września 1976 r., porozumienie o współpracy między Radą Okręgu Lipskiego i Prezydentem Miasta Krakowa z 19 marca 1981 r., wspólna deklaracja miasta Krakowa i miasta Lipska o kształtowaniu stosunków partnerskich między Lipskiem a Krakowem z 24 października 1995 r.

Aktualnie współpraca dotyczy kultury, promocji, szkół, młodzieży, pozyskiwania funduszy Unii Europejskiej, parlamentów obu miast, pomocy społecznej, seniorów, organizacji miast europejskich EUROCITIES oraz działających w obu miastach stowarzyszeń. Współpraca jest aktywna i wszechstronna. Jednym z jej ważnych tematów jest modernizacja miasta i umacnianie struktur demokracji lokalnej. Dni Lipska w Krakowie zorganizowane zostały na przełomie września i października 2005 roku. Podczas nich wybitny obywatel Lipska pastor Friedrich Magirius otrzymał honorowe obywatelstwo Miasta Krakowa. Współpracę aktywnie wspiera działający w Lipsku Instytut Polski i Konsulat Generalny RP.

Wymienione poniżej przedsięwzięcia to kilka spośród wielu udanych i pożytecznych dla społeczności krakowskiej przykładów konkretnej współpracy pomiędzy miastami:

W ramach unijnego programu Complete Urban Investment Tool (Kompleksowe Instrumenty Inwestycji Miejskich) prowadzona jest współpraca w zakresie działań rewitalizacyjnych. Kraków i Lipsk uczestniczyły w przygotowaniach projektu mającego na celu opracowanie modelu, który będzie mógł zostać zastosowany w przypadku rewitalizacji zdegradowanych obszarów miejskich

Na zaproszenie Urzędu Miasta Lipska w 2004 roku na tygodniowym szkoleniu, którego celem było zapoznanie się z metodami pozyskiwania środków europejskich przez Urząd Miasta Lipska, przebywała delegacja Rady i Urzędu Miasta Krakowa. Rezultatem tego pobytu była prezentacja multimedialna dotycząca wspomnianej tematyki, która wykorzystywana jest w UMK.

Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy dla Niesłyszących w Krakowie prowadzi współpracę z Centrum Kształcenia Zawodowego Osób Słabo Słyszących i Niesłyszących BBW w Lipsku. Efektem tej współpracy są wzajemne wizyty i wymiana doświadczeń oraz pomoc ze strony placówki lipskiej dla szkoły w Krakowie (wyremontowana przez partnerów z Lipska sala gimnastyczna w ośrodku krakowskim kosztem 20 000 euro została uroczystie przekazana do użytku w 2004 r.)

l) Lwów (Ukraina)

Umowa o współpracy z 23 października 1995 r.

Współpraca ze Lwowem należy do bardzo dynamicznych kontaktów partnerskich naszego miasta. Wiele instytucji krakowskich współpracuje ze swoimi partnerami we Lwowie już od wielu lat np.: Muzeum Historyczne m. Krakowa, Wyższa Szkoła Pedagogiczna (obecnie Akademia Pedagogiczna), Archiwum Państwowe, Międzynarodowe Centrum Kultury, Centrum Młodzieży im. dr H. Jordana. W roku 1998 zawarto porozumienie o współpracy między krakowską i lwowską Izbą Przemysłowo-Handlową. W Polsce rośnie zainteresowanie rynkiem ukraińskim. Współpraca ta, ma także nieco inny charakter niż kontakty z naszymi partnerami zachodnioeuropejskimi – to Kraków przekazuje swoje doświadczenia ukraińskiemu partnerowi.

Od 1998 roku cyklicznie odbywają się prezentacje obu miast, które cieszą się dużym zainteresowaniem mieszkańców z racji wyjątkowego charakteru stosunków partnerskich łączących obydwie miasta. Prowadzone są przygotowania do zorganizowania misji

gospodarczej krakowskich biznesmenów, którzy byliby zainteresowani prowadzeniem interesów we Lwowie i w regionie.

Kraków okazjonalnie udziela pomocy polskim i ukraińskim instytucjom we Lwowie, wspomaga także działalność Towarzystwa Kultury Polskiej Ziemi Lwowskiej, dla potrzeb konkursu recytatorskiego polskiej poezji Urząd Miasta Krakowa przekazał do Lwowa 30 książek z poezją współczesnych poetów krakowskich, otrzymanych bezpłatnie z Wydawnictwa Literackiego. Z inicjatywy Towarzystwa, z okazji 15-lecia istnienia tej organizacji, przebywała w Krakowie, w 2003 roku, 40-osobowa grupa Polaków ze Lwowa. Specjaliści ze Lwowa (np. lekarze, przewodniczący komisji ds. ochrony zdrowia, prezesi związków zawodowych pracowników ochrony zdrowia) przyjeżdżali do Krakowa wielokrotnie, by brać udział w różnych programach studyjnych, w ramach których odbywały się spotkania z Narodowym Funduszem Zdrowia, wizyty w szpitalach i Krakowskiej Izbie Lekarskiej.

W ramach *Roku polskiego na Ukrainie* (2004), organizowanego w różnych miastach, w Krakowie odbyło się międzynarodowe forum „Polska – Ukraina, co dalej?”. W czerwcu 2006 r. odbędzie się kolejna prezentacja Krakowa we Lwowie.

m) Orlean (Francja)

Układ o przyjaźni zawarty 14 marca 1992 r., Odnowienie Umowy o Przyjaźni z 7 maja 2002 r., Protokół o Współpracy na lata 2002 – 2003 z 5 września 2002 r.

Współpraca z Orleanem obejmuje edukację, integrację europejską, kulturę, ochronę środowiska, ochronę zabytków, pomoc społeczną i promocję. Regularnie odbywają się robocze wizyty delegacji krakowskich w Orleanie mające na celu np. wymianę doświadczeń w zakresie ochrony środowiska i utylizacji odpadów komunalnych, a staże szkoleniowe dotyczące zarządzania odpadami komunalnymi, zorganizowane są dla pracowników Wydziału Gospodarki Komunalnej i Ochrony Środowiska UMK.

Orlean zorganizował także staże szkoleniowe „Archi-lab”, przeznaczone także dla pracowników wydziałów architektury miast partnerskich Orleanu, w tym także Krakowa, obejmujące odkrycia archeologiczne w centrum miasta oraz sposoby ich zabezpieczania i wkomponowywania w strukturę miasta. Orlean udzielił Krakowowi humanitarnej pomocy rzeczowej (autobusy orleańskie, pomoc dla powodzian w postaci odzieży i leków). Wartościowym elementem tej współpracy są także wymiany grup artystycznych (chórów, zespołów folklorystycznych) wystaw artystycznych, spektakli. Miasto Orlean ufundowało stypendium naukowe studentowi filologii romańskiej Uniwersytetu Jagiellońskiego, z okazji 10 – lecia partnerstwa z Krakowem. Rada Miasta Krakowa, idąc za przykładem strony francuskiej przyznała stypendium naukowe studentowi z Orleanu w roku akademickim 2003 – 2004. W grudniu 2005 r. krakowski Zespół Pieśni i Tańca „Nowa Huta” działający przy Nowohuckim Centrum Kultury, wziął udział w imprezach towarzyszących Targom Bożonarodzeniowym w Orleanie.

n) Pecs (Węgry)

27 maja 1987 r. podpisana została umowa o współpracy między Krakowem i Komitetem Baranya, którego stolicą jest miasto Pecs (Komitat jest odpowiednikiem naszego województwa).

Odnowiona umowa o współpracy została podpisana w dniu 27 kwietnia 1998 r. w Pecu przez Prezydenta Miasta Krakowa i Burmistrza Miasta Pecs.

Współpraca obejmuje kulturę i sprawy społeczne. Bardzo ożywione kontakty istnieją pomiędzy Nowohuckim Centrum Kultury w Krakowie i podobną instytucją w Pecu. Również Centrum Młodzieży im. Henryka Jordana nawiązało kontakt ze swoim węgierskim odpowiednikiem. Kraków współpracuje z Pecsem w zakresie wymiany doświadczeń

dotyczących równego traktowania niepełnosprawnych, a od 2005 roku Kraków uczestniczy w programie: „CASE – Miasta przeciw wykluczeniu społecznemu” realizowanym pod kierunkiem Peksu we współpracy z innymi miastami europejskimi.

o) Rochester (stan Nowy Jork, USA)

Umowa o współpracy z 18 lipca 1973 r. Zawarta na okres pięciu lat, ulega automatycznie przedłużeniu na dalsze okresy pięcioletnie, jeżeli żadna ze stron nie wypowie jej sześć miesięcy przed upływem terminu wygaśnięcia.

Współpraca obejmuje edukację, służbę zdrowia i kontakty gospodarcze. Realizowana od 1998 współpraca Uniwersytetu w Rochester i Uniwersytetu Jagiellońskiego dotyczy wymiany doświadczeń, naukowców, organizacji seminariów naukowych.

W ramach współpracy Szpitala Dziecięcego im. Św. Ludwika oraz Strong Memorial Hospital w Rochester, zorganizowano staże w oddziałach specjalistycznych w Rochester dla lekarzy krakowskiego szpitala w zakresie nowych metod diagnostycznych. Ponadto szpital otrzymuje pomoc materialną z przeznaczeniem na zakup aparatury diagnostycznej. W 1998 delegacja miasta Rochester przekazała Szpitalowi w darze samochód do przewozu chorych.

Komitet Miast Siostrzanych Kraków Rochester przekazał w 2003 r. pieniądze na rekultywację Plant po zniszczeniach dokonanych przez burzę w lecie 2002 r.

Mimo znacznej odległości dzielącej oba miasta, współpraca przebiega na poziomie zadawalającym. Kraków odnosi wiele korzyści (również finansowych) ze współpracy ze swym amerykańskim partnerem.

p) Sankt Petersburg (Rosja)

21 kwietnia 1997 r. podpisano Protokół o współpracy pomiędzy Radą Ustawodawczą Miasta Sankt Petersburga i Radą Miasta Krakowa. Zapoczątkowano wtedy współpracę między parlamentami obu miast, nastąpiła też wymiana wizyt przedstawicieli rad miasta Krakowa i Sankt Petersburga. Z inicjatywy Sankt Petersburga, w 2003 r. rozpoczęto prace nad opracowaniem umowy o współpracy między miastami. W dniu 20 kwietnia 2006 r. podpisana została bezterminowa umowa o współpracy Krakowa i Sankt Petersburga w zakresie: zarządzania, przedsiębiorczości, budownictwa miejskiego, transportu i łączności, organizacji gospodarki miejskiej, ochrony i odnowy zabytków historii i kultury, turystyki, edukacji, kultury

r) Sewilla (Hiszpania)

Umowa o współpracy z 7 października 2002 r.

Współpraca obejmuje kulturę i edukację. Organizowane w Sewilli (2005) i Krakowie (2002) dni kultury obydwu miast, cieszyły się dużym zainteresowaniem mieszkańców. W dniu 13 grudnia 2005 r. w Krakowie w hotelu Sheraton odbyła się prezentacja „Sewilla i jej prowincja” zorganizowana przez Konsorcjum Turystyczne Sewilli - Turismo de Sevilla oraz Biuro Turystyki Państwa Hiszpańskiego przy Ambasadzie Hiszpanii w Warszawie

Prowadzone są działania strony krakowskiej na rzecz nawiązania bezpośrednich kontaktów pomiędzy Uniwersytetem Jagiellońskim a Uniwersytetem Sewilskim i między szkołami obu miast oraz poszerzenia zakresu współpracy o dziedzinę turystyki.

s) Solura (Szwajcaria)

Umowa o partnerstwie z 6 listopada 1990 r.

Kontakty między Krakowem a Solurą nie są zbyt ożywione, ponieważ istnieje duża dysproporcja w wielkości obu miast (Solura ma jedynie ok. 15 000 mieszkańców). Jest to jednak partner bardzo życzliwy dla Krakowa i otwarty na różne propozycje.

Współpraca dotyczy pomocy społecznej, służby zdrowia i kultury. W regularnych odstępach czasu Solura udzielała pomocy finansowej Krakowowi z przeznaczeniem na wybrany cel, a także przekazała Krakowowi 10 toalet przenośnych do wykorzystania na imprezach masowych oraz sprzęt i materiały dentystyczne. Solura wspierała krakowską służbę zdrowia: Instytut Pediatrii, Centrum Rehabilitacji Dzieci Upośledzonych, Wojewódzki Specjalistyczny Szpital Dziecięcy im. Św. Ludwika. Przekazano także 10 000 franków na oświetlenie Zamku Królewskiego na Wawelu i ufundowany został miesięczny staż w Solurze dla krakowskiego fotografa Czesława Odo Mostowskiego.

t) Wilno (Litwa)

Umowa o braterskiej współpracy z 8 kwietnia 1991 r.

Umowa obejmuje m.in. promocję i gospodarkę komunalną. W ramach zawartej umowy odbywają się cyklicznie wzajemne prezentacje miast, w tym Forum Gospodarcze, które przyczyniło się do podpisania umowy o współpracy między Izbami Przemysłowo-Handlowymi Wilna i Krakowa.

Od 2002 roku przedstawiciele „Domu Kultury Polskiej w Wilnie” biorą udział w „Targach Wielkanocnych” w Krakowie. Miasto Kraków uczestniczy wraz z Wilnem w projekcie pn. „Promocja Aktywności Obywatelskiej” w ramach Town-Twinning Action 2005. Ciekawym przedsięwzięciem kulturalnym było, zorganizowane w Krakowie w 2005 r., polsko-litewskie spotkanie 22 poetów obydwu miast. Kraków okazjonalnie udziela pomocy polskim instytucjom w Wilnie, a od 1999 r. uczestniczy w corocznej wakacyjnej akcji pomocy dzieciom polskiego pochodzenia z Wileńszczyzny. Do Krakowa przyjeżdżają delegacje pracowników Urzędu Miasta Wilna, którzy zapoznają się z krakowskimi doświadczeniami z różnych dziedzin, np. inżynierii drogowej, pozyskiwania funduszy strukturalnych dla gospodarki komunalnej czy komunikacji miejskiej. W ramach współpracy samorządów prowadzona jest także wymiana doświadczeń z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień czy programów terapeutycznych dla młodzieży z grupy ryzyka. W kwietniu 2006 roku w stolicy Litwy zorganizowano przedsięwzięcie pod nazwą „Dni Polskich Miast w Wilnie”, a we wrześniu 2006 r. nasz partner zaprezentuje się w Krakowie.

Wśród instytucji krakowskich, które utrzymują kontakty ze swoimi partnerami w Wilnie najaktywniejsze są: Centrum Młodzieży im. dr H. Jordana, Akademia Pedagogiczna, Krakowski Oddział Stowarzyszenia „Wspólnota Polska”. Bardzo znacząca i szeroka jest współpraca z Polonią wileńską.

u) Zagrzeb (Chorwacja)

Umowa o współpracy z 3 kwietnia 1975 r., protokół o współpracy na lata 1986 - 1990 z 3 kwietnia 1986 r. oraz uroczyste oświadczenie o woli pogłębiania i umacniania przyjacielskich kontaktów między Zagrzebiem i Krakowem z 3 kwietnia 1986 r.

Umowa przewiduje współpracę w wielu dziedzinach, jak np. funkcjonowanie miasta, ale, pomimo wielu inicjatyw podejmowanych przez Urząd Miasta Krakowa mających na celu ożywienie kontaktów, nie są one zadawalające.

3. Współpraca Krakowa z miastami bez zawierania umów o współpracy.

1) Moskwa (Rosja)

3 lipca 1997 r. podpisano Protokół o współpracy pomiędzy Moskiewską Dumą Miejską i Radą Miasta Krakowa. Zapoczątkowano wtedy współpracę między parlamentami obu miast, nastąpiła też wymiana wizyt przedstawicieli organów ustawodawczych Krakowa i Moskwy. 1 lipca 2004 r. Prezydent Miasta Krakowa i Mer Miasta Moskwy podpisali „Program współpracy kulturalnej na lata 2004-2006” oraz Protokół, w którym oba miasta deklarują chęć

zacieśnienia współpracy w następujących dziedzinach: miejskie zarządzanie i gospodarka, w tym transport; handel i inwestycje; edukacja i nauka; kultura, turystyka, sport; ochrona obiektów dziedzictwa kulturowego; ochrona socjalna mieszkańców. W marcu 2005 roku podpisana została umowa pomiędzy Izbą Przemysłowo-Handlową w Krakowie a Moskiewską Izbą Przemysłowo-Handlową. Kraków i Moskwa realizowały wspólne przedsięwzięcia w zakresie kultury: m.in. „Most Integracji Kultury Europejskiej, Moskwa 2004”, „Eurografika – Moskwa 2004”, krakowska wystawa fotograficzna „Moskwa w starej fotografii”, w dziedzinie turystyki: organizując podróże tour-operatorów i Polsko-Rosyjskie Forum Biur Podróży. W dniu 5 kwietnia 2006 r. podpisana została umowa o współpracy między Moskiewską Izbą Przemysłowo-Handlową (Izba zajmuje się także zagadnieniami z dziedziny turystyki) a Krakowską Izbą Turystyczną. Rezultatem aktywnych kontaktów i krakowsko-moskiewskiej współpracy jest „Program współpracy między Rządem Moskwy i Gminą Miejską Kraków na okres 2006-2008” podpisany w Moskwie w dniu 19 kwietnia 2006 r. przez Prezydenta Miasta Krakowa i Mera Miasta Moskwy.

2) Q u i t o (Ekwador)

Aktualnie brak umowy o współpracy. W dniu 10 maja 2004 r. podpisany został *List Intencyjny o Współpracy pomiędzy Krakowem i Quito*, zgodnie z którym współpraca ma dotyczyć: zarządzania muzeami, ochrony i konserwacji zabytków, kultury, zarządzania centrum historycznym i edukacji (współpraca pomiędzy uczelniami wyższymi). Tego samego dnia, w trakcie trwania wizyty oficjalnej delegacji z Quito w Krakowie, miało miejsce podpisanie umowy o współpracy pomiędzy Uniwersytetem Jagiellońskim i Universidad San Francisco de Quito.

3) S t r a s b o u r g (Francja)

Miasta współpracują w zakresie edukacji oraz w ramach „Klubu Strasbourskiego”. Wydział Zarządzania i Komunikacji Społecznej Uniwersytetu Jagiellońskiego zawarł w 1996 roku umowę z Uniwersytetem im. Roberta Schumana w Strasbourgu. Niezależnie od tego porozumienia Uniwersytet Jagielloński zawarł w 2001 r. umowę o współpracy z Uniwersytetem Louis’a Pasteura w Strasbourgu.

W dniu 14 maja 2003 r. Prezydent Miasta Krakowa podpisał tzw. „Deklarację Strasburską” będącą jednocześnie aktem przystąpienia Krakowa do tzw. „Klubu Strasburskiego” skupiającego prezydentów dużych miast europejskich – członków rozszerzonej Unii Europejskiej. Zadaniem tej nieformalnej grupy (35 miast) jest rozwijanie wymiany kulturalnej, ekonomicznej, naukowej oraz uniwersyteckiej w ramach zdecentralizowanych działań w Unii Europejskiej. W ramach kolejnych spotkań „Klubu ..” podejmowano kwestię roli władz samorządowych w określaniu i sposobie realizacji przyszłej polityki regionalnej Unii Europejskiej (2007-2013) i sprecyzowano wytyczne działań „Klubu Strasbourskiego”. Inicjatywa Mera Strasbourga Pani Fabienne Keller, polegająca na zjednoczeniu dużych miast Europy Środkowej i Wschodniej, pod egidą Strasbourga jest niezwykle cenna, gdyż wszystkie deklaracje przyjęte przez miasta członkowskie „Klubu...” są pilotowane przez Strasbourg a co za tym idzie, trafiają jako oddolna inicjatywa tychże miast do właściwych komisji Parlamentu Europejskiego, mając tym samym pośredni wpływ na politykę Unii Europejskiej w sprawach związanych z dużymi aglomeracjami.

Pierwszym konkretnym projektem był staż szkoleniowy organizowany w Strasbourgu w dniach 21 – 23.09.2004, dotyczący europejskich funduszy strukturalnych. W dalszej kolejności planowane są stypendia dla studentów, organizowane na zasadzie wzajemności w miastach członkowskich oraz wymiany kulturalne. Przynależność Krakowa do „Klubu Strasbourskiego” stwarza możliwości poszerzania kontaktów z instytucjami Strasbourga, który jest ważnym centrum europejskim (siedziba Parlamentu Europejskiego).

4) W i e d e Ń (Austria)

Brak umowy o współpracy lub partnerstwie (statut miasta Wiednia nie pozwala na zawieranie tego typu umów). Wspólne oświadczenie miasta Rzeczypospolitej Polskiej Krakowa i stolicy Republiki Austrii o współpracy w różnych obszarach polityki komunalnej, szczególnie w dziedzinie technologii miejskiej z dnia 18 października 2000 roku. W dniu 1 lipca 2005r. Prezydent Miasta Krakowa oraz Burmistrz i Gubernator kraju Związkowego Wiednia podpisali w Wiedniu, kolejne, przewidziane na okres 4 lat „Wspólne oświadczenie Stołeczno Królewskiego Miasta Krakowa i Stolicy Republiki Austrii Wiednia”

Współpraca z miastem Wiedniem obejmuje następujące obszary: gospodarka komunalna, transport, integracja europejska, promocja i kultura. W Wiedniu organizowane są liczne seminaria i konferencje tematyczne, w których biorą udział specjaliści, urzędnicy i radni z Krakowa. Wymiana doświadczeń dotyczy najczęściej gospodarki komunalnej, organizacji transportu, planowania i rozwoju ruchu w wielkich aglomeracjach czy mieszkań socjalnych. Biuro Koordynacyjne Urzędu Miasta Wiednia sfinansowało praktyki umożliwiające zapoznanie się z doświadczeniami z procesu przygotowań do akcesji, funkcjonowaniem Urzędu w okresie przed- i poakcesyjnym. Kraków bierze udział w targach konsumenckich „Freie Messen ” w Wiedniu. Od czerwca 2002 r. w Krakowie działa Biuro Miasta Wiednia, które pomaga w realizacji współpracy między miastami. Prowadzone były szkolenia z zakresu funkcjonowania samorządu miejskiego dla pracowników samorządowych z Krakowa w Wiedniu (11 wyjazdów szkoleniowych, dotyczących różnych aspektów funkcjonowania administracji miejskiej w okresie od 1993 do 1996 roku). Miasta współpracują także w zakresie zarządzania kryzysowego. W ramach podpisanego porozumienia w tym zakresie krakowscy strażacy odwiedzają Wiedeń, gdzie odbędą szkolenia oraz zaprezentują opracowane przez siebie techniki ratownicze. W marcu 2005 r. w czasie wizyty w Wiedniu delegacja Państwowej Straży Pożarnej z Krakowa odebrała, przekazany przez Dyрекcję ds. Pożarnictwa Urzędu Miasta Wiednia samochód ratowniczy BLF, jako dar Wiedeńskiej Straży Pożarnej przekazany w ramach długoletniej współpracy służb pożarniczych obydwu miast. Kraków wynosi liczne korzyści ze współpracy z Wiedniem: możliwość skorzystania z doświadczeń ekspertów wiedeńskich w zakresie gospodarki komunalnej (szkolenia nt. gospodarki odpadami, zaopatrzenia w wodę, oczyszczania ścieków), odnowy i modernizacji budynków, finansowania inwestycji komunalnych, technologii miejskich, zarządzania kryzysowego, transportu publicznego, promocji i turystyki oraz polityki społecznej, organizacja praktyk w zakresie integracji europejskiej oraz udział we wspólnych programach unijnych czy przekazanie przez Wiedeń wagonów tramwajowych (łącznie ma być przekazanych 30 wagonów)

4. Przynależność Krakowa do organizacji międzynarodowych

Kraków należy do następujących organizacji międzynarodowych:

1. EUROCITIES (od 1990)
2. Liga Miast Historycznych (od 1994)
3. Organizacja Miast Dziedzictwa Światowego (od 1995)
4. Komitet Narodowy Rady Ochrony Zabytków „ICOMOS” (od 1995)
5. Stowarzyszenie Europejskich Miast Kultury Roku 2000 (od 1997)
6. Międzynarodowy Związek Hanzы (od 2001)
7. Stowarzyszenie Les Rencontres (od 2002)
8. Europejskie Miasta Turystyki (od 2004)

1) EUROCITIES

Eurocities jest ważnym forum, w ramach którego Kraków ma możliwość wymiany doświadczeń z innymi miastami należącymi do państw członków UE oraz miastami z państw poza unijnych. *Eurocities* pracuje za pośrednictwem komitetów do spraw: Społecznych, Kultury, Rozwoju Ekonomicznego i Odnowy Miast, Ochrony Środowiska, Transportu, Współpracy Technologicznej oraz Komitetu Wschód – Zachód. Kraków podjął współpracę z Komitetami: Kultury, Rozwoju Ekonomicznego i Odnowy Miast, a w szczególności z Komitetem Wschód – Zachód oraz Spraw Społecznych. W ramach tego ostatniego została utworzona Grupa Robocza ds. bezpieczeństwa miejskiego, której do 2001 roku przewodniczył Kraków.

Jako członek *EUROCITIES* Kraków uczestniczył w opracowaniu dokumentu – przygotowywanego w ramach Komitetu Wschód-Zachód – pt.: „Ocena podstawowych potrzeb miast Wschodniej i Centralnej Europy”. Informacje o Krakowie ukazują się w materiałach opracowywanych przez *Eurocities* i rozesłanych do wszystkich członków tej organizacji. Krakowski program poprawy bezpieczeństwa pod nazwą „Bezpieczny Kraków” otrzymał specjalne wyróżnienie w ramach konkursu *EUROCITIES* „Innowacyjne strategie miejskie”.

W listopadzie 2004 roku Kraków uczestniczył w konkursie zorganizowanym przez Stowarzyszenie *EUROCITIES* pn. „Awards 2004” i zdobył główną nagrodę prezentując film pt. „Cracow Trust Young People” (Kraków ufa młodym ludziom). Wydarzeniu towarzyszyła także międzynarodowa konferencja „Czerpiąc z wizji”. Przyznanie Krakowowi I nagrody w konkursie świadczy o uznaniu dla polityki naszego miasta wobec młodzieży i stwarza możliwość owocnej i skutecznej współpracy z miastami partnerskimi *EUROCITIES*.

Koordynatorem udziału Krakowa w pracach organizacji jest wydział właściwy ds. strategii i rozwoju miasta

2) Liga Miast Historycznych

Powołana została przez uczestników IV Światowej Konferencji Miast Historycznych w Kyoto w 1994 r. Wśród 25 założycieli *Ligi* był także Kraków. *Liga* skupia miasta historyczne z całego świata, obecnie 61 miast z 49 krajów. Udział naszego miasta w tej organizacji ma charakter prestiżowy. Kraków ma status „Głównego Funkcjonariusza” („Principal Officer”). Funkcja ta została powierzona Krakowowi już po raz drugi. Główni Funkcjonariusze (w liczbie siedmiu) są wybierani spośród burmistrzów i prezydentów wszystkich miast członkowskich *Ligi* (61 miast). Dzięki statusowi Głównego Funkcjonariusza Kraków uczestniczy w podejmowaniu ważnych decyzji dotyczących działalności *Ligi*, w tym przyjmowania nowych członków. W 1998 r. Krakowowi została powierzona organizacja VI Światowej Konferencji Miast Historycznych. Informacje o Krakowie oraz artykuły na tematy dotyczące ochrony zabytków w naszym mieście publikowane są w magazynie *Ligi*. Zważywszy, że składka członkowska wynosi 100 USD, a biuletyn *Ligi* jest rozesłany do wszystkich miast członkowskich na całym świecie, jest to atrakcyjna i tania forma promocji. Koordynatorem udziału Krakowa w pracach organizacji jest wydział właściwy ds. kultury i ochrony dziedzictwa narodowego.

3) Organizacja Miast Dziedzictwa Światowego

Jest to międzynarodowa organizacja pozarządowa zrzeszająca 203 miasta wpisane na Listę Światowego Dziedzictwa Kulturalnego i Naturalnego UNESCO. Jej zasadniczym celem jest stworzenie forum wymiany doświadczeń między miastami członkowskimi w dziedzinie rewitalizacji miast zabytkowych, a także udział w projektach i programach związanych z zarządzaniem miastami zabytkowymi i rozpowszechnianie nowych rozwiązań umożliwiających pełniejszą ochronę dziedzictwa kulturalnego. Obchodzony corocznie przez miasta członkowskie Dzień Solidarności Miast Światowego Dziedzictwa (8 września) poświęcony jest prezentacji osiągnięć konserwatorskich oraz popularyzacji idei ochrony zabytków. Od 2000 roku Kraków włącza się Obchody Dnia Solidarności i przygotowuje

prezentacje dla mieszkańców: m.in. renowację Barbakanu, następnie Bazyliki Mariackiej, przemiany dziejowe Rynku Głównego. W ramach projektu „Dziedzictwo i młodzież”, przedstawiciel Krakowa brał udział w organizowanym przez OWHC międzynarodowym Sympozjum omawiającym tematy dotyczące Dziedzictwa Światowego na Rodos we wrześniu 2003, a potem przygotował program popularyzujący zagadnienia ochrony dziedzictwa wśród młodzieży krakowskiej (w mediach, szkołach). Realizowany jest także program „Młodzież na szlaku światowego dziedzictwa”, w którym biorą udział uczniowie krakowskich szkół.

Koordynatorem udziału Krakowa w pracach organizacji jest wydział właściwy ds. kultury i ochrony dziedzictwa narodowego.

4) Komitet Narodowy Rady Ochrony Zabytków „ICOMOS”

Przystąpienie Krakowa do Komitetu miało na celu udział międzynarodowych specjalistów zrzeszonych w ICOMOS w pracach konserwatorskich na terenie Krakowa (m.in. konserwacja witraży w Kościele Mariackim), stałą współpracę ekspertów UNESCO z regionalnymi ośrodkami konserwacji pozostającymi pod auspicjami Rady Europy, organizację kongresów międzynarodowych oraz konferencji o zasięgu krajowym i lokalnym i udział w nich, jak również zbieranie, analizowanie i rozpowszechnianie informacji dotyczących prawidłowych zasad i technik konserwatorskich.

Koordynatorem udziału Krakowa w pracach organizacji jest wydział właściwy ds. kultury i ochrony dziedzictwa narodowego.

5) Stowarzyszenie Europejskich Miast Kultury Roku 2000

Organizacja skupia 9 miast, będących Europejskimi Miastami Kultury w roku 2000, tj.: Awinion (Francja), Bergen (Norwegia), Bolonię (Włochy), Brukselę (Belgia), Helsinki (Finlandia), Pragę (Czechy), Reykjavik (Islandia), Santiago de Compostella (Hiszpania) oraz Kraków. Biuro organizacji mieści się w Brukseli. Celem jego działalności jest koordynacja działań promocyjnych oraz wspólna polityka informacyjna. Dla realizacji tego celu każde miasto przygotowuje w ramach programu wybraną i uzgodnioną część wspólnego projektu nazywaną umownie „Rozdziałem”. Rozdziały te tworzą „Księgę” o wspólnym tytule „Europejskie Miasta Kultury Roku 2000”. Myślą przewodnią rozdziału Krakowa jest hasło: Myśl - Duchowość – Twórczość.

Kraków, jako miasto członkowskie Stowarzyszenia, uczestniczyło w organizacji wspólnych prezentacji, konferencji prasowych, opracowywaniu programów współpracy oraz w programach międzynarodowych. Część funduszy biura organizacyjnego w Brukseli zostało przeznaczone m. in. na

- Kide, rzeźba dźwięku i światła wystawiana w każdym z 9 Europejskich Miast Kultury, w tym także w Krakowie, która imitowała wejście świata w III tysiąclecie;
- Codex Calixtinus, koncert średniowiecznej muzyki sakralnej, który odbył się w Krakowie w lipcu 2000 r.

Stowarzyszenie to opiniuje wnioski innych stolic europejskich, które mają na celu otrzymanie tytułu Stolicy Kultury danego roku, jak również przyznaje prawo do organizowania obchodów Miesiąca Kultury Europejskiej w danym mieście.

Koordynatorem udziału Krakowa w pracach organizacji jest wydział właściwy ds. kultury i ochrony dziedzictwa narodowego.

6) Międzynarodowy Związek Hanzy

Do 2000 roku Międzynarodowy Związek Hanzy był luźnym związkiem miast, którego działalności nie regulował żaden akt prawny. Obecnie *Międzynarodowy Związek Hanzy* skupia 210 miast z Belgii, Danii, Estonii, Francji, Wlk. Brytanii, Rosji, Łotwy, Holandii, Norwegii, Szwecji, Polski, a przede wszystkim z Niemiec (127). Dzięki przynależności Miasta do tej organizacji Kraków jest szeroko promowany w czasie dorocznych zjazdów i ma możliwość nawiązywania kontaktów handlowych i kulturalnych w czasie forów gospodarczych.

Od 2005 r. Kraków jest także reprezentowany w Gildii Hanzy, forum doradczym, którego zadaniem jest propagowanie i organizowanie akcji mających na celu upowszechnianie idei hanzeatyckiej w opinii publicznej oraz wspieranie wymiany kulturalnej, gospodarczej i społecznej. Przynależność do Związku nie wymagała i nie wymaga wnoszenia żadnej opłaty członkowskiej.

Koordynatorem udziału Krakowa w pracach organizacji jest wydział właściwy ds. promocji i turystyki miasta.

7) Stowarzyszenie Les Rencontres

Jest to Stowarzyszenie skupiające przedstawicieli miast europejskich odpowiedzialnych za tematykę kulturalną. Zostało założone jako struktura mająca na celu międzynarodową wymianę informacji i doświadczeń oraz współpracę przy opracowywaniu projektów w zakresie kultury i sztuki w ramach budowania Europy Kultury. W chwili obecnej zrzesza ponad 220 miast i regionów z 25 krajów.

Podstawowa działalność polega na koordynowaniu przepływu informacji pomiędzy miastami i regionami, wspomaganiu poszukiwania partnerów do realizacji wspólnych przedsięwzięć kulturalnych, w tym finansowanych przez Komisję Europejską oraz organizowaniu spotkań o charakterze cyklicznym. Kraków uczestniczył w przygotowywaniu tzw. „Białej Księgi”, opracowania, która będzie zawierać stanowiska miast członkowskich w zakresie zarządzania kulturą. W dniach 4-5 kwietnia 2003 r. Kraków był współgospodarzem spotkania Zarządu Stowarzyszenia oraz konferencji „Rozszerzenie Unii Europejskiej, kultura a samorządy lokalne”. We wrześniu 2004 r. przedstawiciele Wydziału Kultury i Dziedzictwa Narodowego uczestniczyli w kolejnym spotkaniu „Les Rencontres” w Brnie, którego tematem było „Dziedzictwo i samorządy terytorialne w Europie Środkowej i Orientalnej ze szczególnym uwzględnieniem architektury modernizmu”.

Koordynatorem udziału Krakowa w pracach organizacji jest wydział właściwy ds. kultury i ochrony dziedzictwa narodowego.

8) Europejskie Miasta Turystyki

Organizacja ta działa poprzez wyspecjalizowane zespoły (grupy) zajmujące się statystyką, i badaniami nad turystyką, projektem karty miejskiej i współczesnymi technologiami informatycznymi. Udział Miasta w tej organizacji daje możliwość szerokiej promocji i wymiany doświadczeń z zakresu turystyki.

Koordynatorem udziału Krakowa w pracach organizacji jest wydział właściwy ds. promocji i turystyki miasta.

.

5. Współpraca Krakowa z Polonią

Jednym z podmiotów współpracy międzynarodowej jest Polonia, zamieszkała na całym świecie. Kraków wśród miast polskich zajmuje pozycję wyjątkową. W okresie zaborów był miejscem, w którym skutecznie prowadzono historyczną edukację Polaków. W okresie porzoborowym zachował i nadal zachowuje niesamowitą siłę wzbudzania w przybyszach dumy z pochodzenia i z przynależności do narodu polskiego. Ze względu na swoją tysiącletnią tradycję jest także symbolem wspólnoty kulturowej. W świetle tej niezwyklej roli, jaką Kraków wypełniał i wciąż pełni w kulturze polskiej, pielęgnowanie współpracy z ośrodkami polonijnymi to nie tylko zadanie promocyjne, lecz także rodzaj pewnej misji wobec Rodaków żyjących poza granicami Polski.

Ze względu na charakter relacji i znaczenie, jakie Polacy mieszkający na wschodzie Europy przywiązują do kontaktów z Ojczyzną, szczególnie istotna jest współpraca z ośrodkami polonijnymi na Ukrainie (Lwów), Litwie (Wilno), Białorusi, w Kazachstanie. Kraków podejmuje działania, które służą podtrzymywaniu kontaktów tamtejszej Polonii z naszym krajem i miastem. Co roku Urząd Miasta Krakowa, we współpracy z Miastem Lublinem,

organizują w ramach akcji pn. „Wielkanoc w Polsce” pielgrzymki Polaków ze Wschodniej Syberii - potomków polskich Sybiraków zsyłanych na „niełudzką ziemię” (w 2006 roku była to już siódma pielgrzymka). Kraków przyjmuje także pielgrzymki Polaków ze Lwowa (sierpień 2004 i sierpień 2005). Podtrzymywaniu więzi z Polską, zwłaszcza wśród młodszych pokoleń, służy przekazywanie materiałów promocyjnych o Krakowie i Polsce dla ośrodków polonijnych i szkół polskich, przekazywanie publikacji w języku polskim (głównie książek) pochodzących z darów lub ze zbiorów publicznych, pomoc szkołom polskim na Wschodzie poprzez organizację (podczas wakacji) we współpracy z Centrum Młodzieży im. H. Jordana seminarium i warsztatów dla nauczycieli języka polskiego. Tamtejsze środowiska polonijne, wśród których ważną rolę odgrywa Towarzystwo Kultury Polskiej Ziemi Lwowskiej, aktywnie uczestniczą we wszystkich przedsięwzięciach organizowanych przez Kraków. Ponadto młodzież polskiego pochodzenia uczestniczy także w uroczystościach związanych z ważnymi wydarzeniami historycznymi (np. w marszu Pierwszej Kompanii Kadrowej na trasie z Krakowa do Kielc).

Jednym z istotnych elementów współpracy z Polonią jest pomoc finansowa ze strony Krakowa przy organizowaniu pobytu grup młodzieży polonijnej w Polsce. Od 1999 r. Urząd Miasta Krakowa corocznie wspiera akcję prowadzoną przez Światowy Związek Żołnierzy Armii Krajowej „Okręg Małopolska”, umożliwiającą dwutygodniowy pobyt w Krakowie, w okresie wakacyjnym, ok. 25-osobowym grupom dzieci pochodzenia polskiego z Litwy i z Kazachstanu (dwa turnusy). Kolejnym przykładem jest udział finansowy Urzędu Miasta Krakowa w corocznej akcji „Podaruj dzieciom lato” prowadzonej przez Stowarzyszenie Gmin i Powiatów Małopolskich (w roku 2005 gościła już po raz szósty 120-osobowa grupa dzieci pochodzących z biednych rodzin z Białorusi, Ukrainy, Rumunii i Królewca).

Bardzo ważnym aspektem współpracy z Polonią jest akcja sprowadzania rodzin polskich z Kazachstanu do Krakowa: co roku Prezydent Krakowa zaprasza cztery rodziny polskiego pochodzenia z Kazachstanu, wskazane uchwałą Rady Miasta Krakowa, zapewniając im mieszkanie, zatrudnienie i inne świadczenia niezbędne do osiedlenia na terenie Miasta Krakowa.

Kraków współpracuje również z Polonią zamieszkałą w innych częściach Europy oraz poza kontynentem europejskim. Współpraca partnerska z Rochester rozwijana jest z inicjatywy państwa Wojciecha i Marii Przeździeckich (przez wiele lat Współprzewodniczących Komitetu Miast Siostrzanych w Rochester). Ponadto, to właśnie zaangażowanie Polonii w Kurytybie (główny ośrodek polonijny w Brazylii) doprowadziło do wzajemnego nadania sobie tytułu "honorowych miast bliźniaczych" przez Kraków i Kurytybę. Podobną rolę odegrała także Polonia austriacka w zintensyfikowaniu współpracy Krakowa z Wiedniem i Innsbruckiem, węgierska – przy realizacji współpracy z Budapesztem.

6. Ocena współpracy międzynarodowej Miasta Krakowa

Podjętą ocenę współpracy międzynarodowej Gminy Miejskiej Kraków należy podkreślić, że praktycznie niemożliwym jest zdefiniowanie wszystkich podmiotów prowadzących współpracę międzynarodową na terenie Gminy Miejskiej Kraków w sektorze publicznym i prywatnym. W samym sektorze publicznym współpraca ta jest realizowana przez Małopolski Urząd Wojewódzki, Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego i Urząd Miasta Krakowa. Dlatego punktem wyjścia niniejszej diagnozy była jedynie próba określenia podmiotów prowadzących działania w ramach stosunków międzynarodowych na terenie Miasta Krakowa. Z konieczności, ocena współpracy ogranicza się do realizacji działalności międzynarodowej prowadzonej przez Miasto Kraków, a przywołanie innych podmiotów służyło umiejscowieniu działań Miasta Krakowa w realiach lokalnych.

Wśród niewątpliwych pozytywów współpracy międzynarodowej Miasta Krakowa należy wymienić fakt, iż ma on ugruntowane, niejednokrotnie historycznie, kontakty z partnerami zagranicznymi. Może pochwalić się różnorodnością i mnogością partnerów i wciąż

napływającymi nowymi propozycjami współpracy. Miasto poddaje analizie dotychczasowe partnerstwo, a w przypadkach wieloletnich i sprawdzonych relacji poszerza zakres współpracy ze swoimi zagranicznymi partnerami. Współpraca prowadzona przez Miasto w ramach podpisanych umów, jako że jest bardzo wszechstronna, obejmuje różnorodne dziedziny, a jej zakres należy analizować indywidualnie (studiując poszczególne relacje z każdym z miast partnerskich Krakowa), albowiem wynika on z charakterystyki partnera i zapisów umowy.

Współpraca międzynarodowa Krakowa jest ważnym elementem zarządzania miastem. W wielu przypadkach przynosi ona konkretne korzyści, o czym wspomniano w opisie współpracy z poszczególnymi miastami. Ale nie tylko wymierne korzyści są wskaźnikiem tej współpracy. Działające w Krakowie biura miast jak np. Biuro Miasta Wiednia – oficjalne biuro kontaktowe Magistratu Miasta Wiednia, Austriackie Biuro Marketingowe, Holenderskie Biuro Wspierania Biznesu, czy inne o charakterze turystycznym i gospodarczym służą cenną pomocą mieszkańcom i przedsiębiorcom krakowskim. Promocja Krakowa prowadzona na całym świecie przynosi korzyści miastu, które, dzięki ogromnemu wzrostowi ruchu turystycznego nie tylko zyskuje poprzez dochody jego mieszkańców, ale i nowe miejsca pracy. Rosnąca liczba inwestorów to nie tylko większa ilość miejsc pracy, ale i poprawa standardu życia mieszkańców i rozwój miasta. Kontakty międzynarodowe realizowane przez krakowskie szkoły, najczęściej dzięki inicjatywie i wsparciu Miasta, dają krakowskiej młodzieży możliwości zdobywania nowych doświadczeń, wiedzy czy udoskonalenia znajomości języków obcych. Ze względu na autonomię uczelni wyższych i placówek naukowo - badawczych samorząd krakowski nie uczestniczy we współpracy krakowskich uczelni i ośrodków z partnerami zagranicznymi, ale często ją inicjuje lub wspiera. Cenną wiedzę „know-how” i doświadczenia dotyczące zarządzania miastem czy funkcjonowaniem jego przedsiębiorstw dają wyjazdy studyjne i szkoleniowe realizowane w ramach wymian z miastami partnerskimi. Podobnie wyjazdy młodzieżowych zespołów folklorystycznych i orkiestr, nie tylko służą promocji Krakowa za granicą, ale pomagają rozwijać się młodzieży i zdobywać nowe doświadczenia i kontakty.

Wysoko trzeba ocenić współpracę Krakowa z Polonią zamieszkałą na całym świecie. Z przyczyn historycznych obydwie strony – zarówno Miasto Kraków, jak i przedstawiciele polskich mniejszości w różnych, rozrzuconych po całym świecie ośrodkach, kultywują kontakty ze swoim krajem. Kraków – miejsce symboliczne i najbardziej rozpoznawalne ze wszystkich polskich miast jest często bliskie zamieszkałym na obczyźnie Rodakom, nawet jeśli nie jest to ich miasto rodzinne. Trzeba podkreślić, że Polacy odgrywają ważną i aktywną rolę w kształtowaniu wzajemnych kontaktów z miastami partnerskimi Krakowa.

Współpraca międzynarodowa, której podmiotem jest Miasto ma również słabe strony. Jedną z nich jest fakt, że pomimo znacznego zaangażowania społecznego mieszkańców, przedsiębiorstw, organizacji, władz lokalnych i regionalnych, wyraźnie brakuje platformy, która służyłaby wymianie informacji i wspólnemu podejmowaniu inicjatyw. Dla optymalnego wykorzystania możliwości współdziałania na arenie międzynarodowej, jakie jawią się w dobie globalizacji i zjednoczonej Europy, zdaje się nieodzowna konieczność większego zaangażowania w działania prowadzone przez samorząd organizacji pozarządowych, sektora gospodarki, nauki, a także sektora prywatnego i społeczności lokalnej oraz intensyfikacja współpracy pomiędzy sektorami. Rozwiązaniem dla tej kwestii będzie stworzenie platformy współpracy i informacji w strukturach samorządu Miasta, służącej realizacji misji samorządu, czyli partnerskiemu zarządzaniu Miastem. Wykorzystanie platformy dla celów integrowania współpracy na tym polu innych samorządów (wojewódzkiego, powiatowego, gospodarczego, itp.) możliwe będzie dzięki organizowaniu warsztatów i stworzeniu warunków wymiany doświadczeń oraz informacji. Zasadne byłoby powołanie i organizowanie Forum Współpracy Międzynarodowej Krakowa, a także szerokiej kampanii informacyjnej skierowanej do społeczności lokalnej, która przyczyniłaby się do zwiększenia świadomości mieszkańców Krakowa o działaniach podejmowanych przez samorząd w dziedzinie współpracy

międzynarodowej. Kraków powinien wykorzystać fakt, że formalnie związany jest umowami z wieloma partnerami zagranicznymi. Miasto nie wykorzystuje w sposób optymalny już istniejących możliwości, a powinno w największym stopniu czerpać korzyści z procesu integracji europejskiej poprzez wykorzystanie zasobów i doświadczeń innych partnerów zagranicznych, poprzez udział w międzynarodowych programach, projektach i sieciach oraz wykorzystanie wszystkich funduszy unijnych. Zasadne jest kontynuowanie i zacieśnienie współpracy z partnerami zagranicznymi oraz implementacja „dobrych praktyk”, czyli innowacji opisanych, sprawdzonych, skutecznych, gotowych do wykorzystania przez inne organizacje i instytucje zagraniczne.

Współpraca Krakowa z niektórymi miastami partnerskimi nie jest zadowalająca, ponieważ opiera się na dawno podpisanych umowach, które w rzeczywistości, z różnych historycznych i praktycznych powodów, nie są realizowane. Podejmowane przez Miasto Kraków próby ożywienia takiej współpracy nie zawsze kończą się powodzeniem. Cechą charakterystyczną współpracy zagranicznej jest bowiem ograniczona przewidywalność skutków podjętych działań, wynikająca z uzależnienia od zewnętrznych, nie dających się przewidzieć i opanować czynników personalnych, procesów politycznych i gospodarczych w państwach i miastach. Niezależnie od istniejących więzi partnerskich, Miasto nie powinno ustawać w działaniach służących pozyskiwaniu nowych partnerów do realizacji wspólnych przedsięwzięć. Konieczna jest również aktywizacja udziału Krakowa w pracach organizacji międzynarodowych, których jest członkiem. Narzędzia i instrumenty finansowe stworzone w ramach Unii Europejskiej dają możliwości nie tylko szerokiej wymiany doświadczeń, kadr, ale tworzenia wartościowych, oryginalnych projektów służących zaspokajaniu potrzeb różnych grup interesów, a także zaangażowania sektora publiczno – prywatnego w międzynarodowe kontakty Miasta. Zakres możliwych tematów nie jest ograniczony do zagadnień z zakresu ochrony dziedzictwa kulturowego, sektora turystyki i promocji, choć, z uwagi na charakter miasta, przeważają organizacje o profilu kulturalnym i turystycznym.

Mając świadomość, że miernikiem jakości współpracy międzynarodowej jest aktywność społeczności lokalnej i korzyści, jakie wnosi ona z tych kontaktów należy pozytywnie ocenić działania Miasta w zakresie realizacji kontaktów międzynarodowych. Niniejszy „Program współpracy międzynarodowej Gminy Miejskiej Kraków”, który ma charakter interdyscyplinarny, służy realizacji wizji Krakowa zawartej w Strategii Rozwoju Miasta i stawia sobie za cel zintegrowanie współpracy międzynarodowej na terenie miasta Krakowa, zintensyfikowanie niektórych jej dziedzin ważnych dla społeczności lokalnej.

II. Ogólne cele i priorytety współpracy międzynarodowej

Współpraca międzynarodowa Gminy Miejskiej Kraków realizowana jest w oparciu o Strategię Rozwoju Krakowa (SRK) przyjętą Uchwałą Nr LXXV/742/05 Rady Miasta Krakowa z dnia 13.04.2005 r. Dokument ten przewiduje wprowadzenie nowego programu sektorowego pod nazwą „Program współpracy międzynarodowej Gminy Miejskiej Kraków”, który zastąpi dotychczas obowiązujący program „Polityka Zagraniczna Samorządu Miasta Krakowa” z 1992 r.

Strategia Rozwoju Krakowa sygnalizuje priorytety współpracy międzynarodowej miasta, z których wynika jej zasadniczy i nadrzędny cel: bezpośredni lub pośredni wpływ na realizację wszystkich celów strategicznych. W praktyce, realizacja tego celu przekłada się na czerpanie z najlepszych doświadczeń i rozwiązań, sprawdzonych na arenie międzynarodowej i jest zbieżna z wizją Krakowa jako europejską metropolią.

Interdyscyplinarny i ponadsektorowy a przez to trudno definiowalny charakter współpracy międzynarodowej powoduje, że istotnie, z uwagi na swój bardzo szeroki zasięg, służy ona bezpośrednio lub pośrednio realizacji wszystkich trzech celów strategicznych. Dlatego też Strategia Rozwoju Krakowa zakłada priorytetowe znaczenie programu współpracy międzynarodowej Gminy Miejskiej Kraków.

Kluczowym narzędziem w realizowaniu strategii rozwoju są programy sektorowe, które, zgodnie z definicją, „*mają być dokumentami planistycznymi dla jednego lub kilku obszarów funkcjonowania miasta, mające realizować jeden lub kilka celów operacyjnych zapisanych w strategii*”.

Wśród głównych celów programu wskazano: zwiększanie ruchu turystycznego w Krakowie, przyciąganie inwestorów zagranicznych i aktywizację gospodarczą miasta. Realizacja powyższych celów jest ściśle związana z wzmocnieniem politycznej roli Krakowa, jego znaczenia w Unii Europejskiej. Wszelkie działania realizowane w ramach programu współpracy międzynarodowej mają na celu kreowanie wizerunku Krakowa jako miejsca międzynarodowych, prestiżowych wydarzeń kulturalnych i naukowych, jako historycznej stolicy państwa polskiego i dynamicznie rozwijającego się centrum nowoczesnych technologii. Celem współpracy międzynarodowej Krakowa z miastami i organizacjami zagranicznymi są zatem, zarówno wymierne korzyści, takie jak pozyskanie funduszy europejskich, inwestycje zagraniczne, stypendia, praktyki zagraniczne, konkretne fundacje i dary uzyskane przez krakowskie instytucje z miast europejskich, jak i ponadmaterialne korzyści: promocja miasta, mająca na celu budowanie prestiżowej pozycji naszego miasta w światowych rankingach europejskich i kształtowanie jego wizerunku: historycznego miasta i nowoczesnej europejskiej metropolii. Realizacja wymienionych w programie szczegółowych celów i zadań przez jednostki organizacyjne Urzędu Miasta Krakowa w ramach „Programu współpracy międzynarodowej Gminy Miejskiej Kraków” jest zbieżna z wizją Krakowa a także misją samorządu i służy weryfikacji stereotypu wizerunku miasta w kierunku wskazanym przez SRK: z europejskiej stolicy kultury, na europejskie centrum nowoczesnej gospodarki (turystyka i innowacje) i kultury. Trzeba również odnieść się do filozofii, na której oparta jest Strategia Rozwoju Krakowa: akcent położony jest na dwa aspekty: rozwój gospodarki i zaangażowanie obywatelskie. Zwłaszcza ten drugi element jest wyzwaniem, którego realizację zakłada program sektorowy współpracy międzynarodowej – m.in. poprzez organizowanie dorocznego forum dyskusyjnego z przedstawicielami organizacji, kongregacji, stowarzyszeń lokalnych, etc.

Ogólnie rzecz biorąc, realizacja zdefiniowanych celów tematycznych i geograficznych współpracy międzynarodowej Krakowa polega z jednej strony na nieustannym zdobywaniu informacji, wymianie doświadczeń, przeprowadzaniu porównań, analiz i odniesień do sytuacji lokalnej i przenoszeniu na grunt krakowski sprawdzonych rozwiązań, funkcjonujących w organizacjach międzynarodowych i miastach partnerskich Krakowa, a z drugiej strony na promowaniu wizerunku Krakowa wśród partnerów zagranicznych.

1. Katalog ogólnych celów i priorytetów

1) Tematyczne

- a) Budowanie metropolitalnej pozycji Krakowa na arenie europejskiej
- b) Aktywizacja gospodarcza Krakowa przy szczególnym uwzględnieniu wysokich technologii i sfery usług turystycznych
- c) Przyciąganie inwestorów zagranicznych
- d) Zwiększanie ruchu turystycznego
- e) Pozyskiwanie funduszy Unii Europejskiej w ramach programów międzynarodowych współfinansowanych przez Unię Europejską.
- f) Wzmocnianie politycznej roli Krakowa jako łącznika Europy Zachodniej i Środkowo-Wschodniej z wykorzystaniem jego statusu jako „europolii”
- g) Wykorzystywanie członkostwa Polski w Unii Europejskiej do lansowania Krakowa jako najbardziej reprezentatywnego miasta – wizytówki, identyfikowanego z Polską.
- h) Aktywizacja udziału politycznego Krakowa na rzecz zwiększania roli polskich miast w decydowaniu o rozdziale funduszy strukturalnych UE w ramach polityki regionalnej (Komitet Regionów)

- i) Wzmacnianie pozycji Krakowa na arenie międzynarodowej poprzez promocję dziedzictwa środkowo-europejskiego oraz jego wartości kulturowych
- j) Podnoszenie potencjału naukowego Krakowa poprzez zagraniczne staże szkoleniowe i wymiany specjalistów
- k) Kreowanie roli Krakowa jako potencjalnej siedziby organizacji i instytucji międzynarodowych
- l) Kreowanie wizerunku Krakowa jako atrakcyjnego miejsca międzynarodowych konferencji, spotkań tematycznych, seminariów i wydarzeń kulturalno-promocyjnych, konkurencyjnego wobec innych miast w tej części Europy.
- m) Utrzymywanie tradycyjnych związków kulturowych w obszarze Europy Środkowej i Wschodniej, w tym również ze środowiskami polskimi za granicą
- n) Przenoszenie na grunt krakowski sprawdzonych rozwiązań i doświadczeń miast zagranicznych, związanych z szeroko pojętym zarządzaniem miastem, z rozwiązywaniem narastających problemów społecznych a także z planowaniem przestrzennym dla zrównoważonego rozwoju Krakowa
- o) Aktywizowanie i wspieranie kontaktów między młodzieżą Krakowa i młodymi ludźmi za granicą

2) Geograficzne

- a) Traktowanie Unii Europejskiej jako uprzywilejowanego obszaru współpracy międzynarodowej Krakowa
- b) Aktywizowanie i wspieranie kontaktów w obrębie Europy Środkowo – Wschodniej (Niemcy, Austria, Czechy, Słowacja, Węgry, Rosja, Ukraina, Białoruś, Litwa) i kreowanie roli Krakowa jako jednego z najważniejszych ośrodków w tym regionie z uwzględnieniem jego statusu jako „europolii”
- c) Promowanie Krakowa na całym świecie, wykorzystywanie do tego celu wszystkich możliwości, utrwalanie wśród partnerów i przybyszów z zagranicy rosnącej wiedzy o Krakowie jako mieście o odrębnej, identyfikowalnej tożsamości i ugruntowanych funkcjach metropolitalnych, umacnianie „marki Krakowa”